ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Головою ГС «УАІТ»
наказ від 10.10.2026 № 2610-10/1-в
Галушко В. О.



ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти «ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В БАЗОВІЙ ШКОЛІ ТА ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ»

Запоріжжя – 2026

Розробник(и): Громадська спілка «Українська асоціація інноваційних технологій» (Галушко В. О., доктор технічних наук, голова ГС «УАІТ»; Александров М. О., доктор філософії, доцент Донецького національного технічного університету).

Напрям підвищення кваліфікації: особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904), тема 2.3 «Особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти».

Термін дії програми: з 10.10.2026 до 31.12.2030 року.

© ГС «Українська асоціація інноваційних технологій», 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Майже в кожному класі базової школи є учні з особливими освітніми потребами, а вчитель-предметник часто не має досвіду адаптації змісту, співпраці з асистентом і командою супроводу. Перехід з початкової до базової школи загострює ці труднощі.

Програма реалізує тему 2.3 Типової програми (наказ МОН від 12.10.2022 № 904) повністю й пропонує практичні інструменти: адаптація завдань до свого уроку, універсальний дизайн, цифрові засоби доступності. Підсумок курсу: адаптований урок і план підтримки учня (знеособлено).

Цільова група: вчителі закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 15 год (0,5 кредиту ЄКТС).

Особливості реалізації програми: програма розроблена на основі теми 2.3 Типової програми (наказ МОН від 12.10.2022 № 904), реалізується модульно: зміст теми повністю, власний складник до 30 %. Реалізується відповідно до постанови КМУ від 21.08.2019 № 800. Відеопояснення, практичні завдання на матеріалах уроків слухача, кейси й тестування на освітній платформі суб'єкта підвищення кваліфікації; розбір кейсів на консультаціях за запитом; навчання асинхронне, без дати початку групи й без синхронних зустрічей: доступ до курсу відкривається після оплати й триває один рік; консультації викладача за запитом (повідомлення в кабінеті або електронна пошта, відповідь протягом 3 робочих днів). Персональні дані учнів не використовуються (знеособлені профілі).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна, змішаний режим): асинхронно, відеопояснення, практичні завдання й тестування на освітній платформі; консультації за запитом.

Мета підвищення кваліфікації: формування в учителів базової школи готовності впроваджувати інклюзивне навчання й надавати педагогічну підтримку учням з особливими освітніми потребами в межах свого предмета.

Завдання підвищення кваліфікації:

– пояснити поняття ООП, інклюзивного навчання й середовища, категорії ООП і рівні підтримки

– ознайомити з роботою команди психолого-педагогічного супроводу, ІПР і роллю батьків

– навчити адаптувати й модифікувати зміст свого предмета, застосовувати універсальний дизайн і диференціацію

– сформувати навички партнерства з асистентом учителя, психологом, дефектологом, ІРЦ

– ознайомити з розумним пристосуванням, допоміжними засобами, альтернативною комунікацією й цифровими технологіями доступності

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225):

– В1. Інклюзивна компетентність: В1.1. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища

– В1. Інклюзивна компетентність: В1.3. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей

Очікувані результати підвищення кваліфікації: після завершення навчання за програмою слухачі зможуть:

– пояснювати поняття ООП, інклюзивного навчання, категорії ООП і рівні підтримки

– визначати свою роль у команді психолого-педагогічного супроводу та в реалізації ІПР

– розробляти адаптації й модифікації завдань свого предмета за принципами універсального дизайну

– планувати співвикладання й співпрацю з асистентом учителя, фахівцями й батьками

– добирати розумне пристосування, допоміжні засоби й цифрові технології доступності

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: оцінювання накопичувальне, за 100-бальною шкалою: практичні завдання (5) до 40 балів; тести модулів до 20 балів; підсумкова робота «Адаптований урок і план підтримки учня (знеособлено)» до 40 балів. Прохідний бал 60.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації відповідно до встановленого зразка обсягом 15 годин / 0,5 кредиту ЄКТС, який видає ГС «УАІТ»; відомості вносяться до платформи «Вектор».

Вартість: 150 грн для одного слухача.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Лекції: короткі відеопояснення. Практичні: адаптація матеріалів уроків слухача, кейси, консультації за запитом. Самостійна робота: доопрацювання адаптованого уроку. Підсумкові заходи: тест і захист підсумкової роботи.

Зміст програми складається з 3 модулів та 7 взаємопов’язаних тем. На етапі завершення навчання слухачі складають підсумковий тест і подають адаптований урок із планом підтримки учня (знеособлено). Максимальна кількість балів 100. Прохідний бал 60. Учасники, які успішно пройшли навчання, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них лекційні заняття 3 год, практична робота 10 год, самостійна робота 1 год, контрольні заходи 1 год.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Контрольні заходи**	**Усього**
МОДУЛЬ 1. Інклюзивне навчання в базовій школі					
Тема 1.1. Учні з ООП, інклюзивне навчання й інклюзивне середовище	0,5	1,5	–	–	2
Тема 1.2. Команда психолого-педагогічного супроводу, ІПР і роль батьків	0,5	1	–	–	1,5
Разом за модулем	**1**	**2,5**	**–**	**–**	**3,5**
МОДУЛЬ 2. Урок для кожного					
Тема 2.1. Адаптації й модифікації змісту навчального предмета	0,5	1,5	–	–	2
Тема 2.2. Універсальний дизайн і диференційований підхід	0,5	1,5	–	–	2
Разом за модулем	**1**	**3**	**–**	**–**	**4**
МОДУЛЬ 3. Партнерство й підтримка					
Тема 3.1. Вчитель і асистент. Співвикладання; роль асистента дитини	0,5	1,5	–	–	2
Тема 3.2. Розумне пристосування, допоміжні засоби, альтернативна комунікація	0,5	1,5	–	–	2
Тема 3.3. Цифрові технології й дистанційне навчання в інклюзії	–	1,5	1	–	2,5
Разом за модулем	**1**	**4,5**	**1**	**–**	**6,5**
Підсумкові заходи	–	–	–	1	1
Усього	**3**	**10**	**1**	**1**	**15**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Інклюзивне навчання в базовій школі

Тема 1.1. Учні з ООП, інклюзивне навчання й інклюзивне середовище

Поняття учнів з ООП, інклюзивного навчання, інклюзивного середовища; організація інклюзивного навчання на рівні базової середньої освіти; категорії (типи) ООП і рівні підтримки (постанова КМУ № 957); перехід з початкової до базової школи. Тренажер «Категорія й рівень підтримки».

Тема 1.2. Команда психолого-педагогічного супроводу, ІПР і роль батьків

Склад і функції команди, функції вчителя-предметника; індивідуальна програма розвитку; роль батьків; співпраця з практичним психологом, дефектологами, ІРЦ. Практика: свій внесок в ІПР учня (знеособлено).

МОДУЛЬ 2. Урок для кожного

Тема 2.1. Адаптації й модифікації змісту навчального предмета

Відмінність адаптації й модифікації; адаптація завдань, текстів, оцінювання; приклади для свого предмета. Практика: адаптація трьох завдань свого уроку.

Тема 2.2. Універсальний дизайн і диференційований підхід

Принципи універсального дизайну в навчанні; диференціація завдань, методів, матеріалів, оцінювання. Практика: урок за універсальним дизайном.

МОДУЛЬ 3. Партнерство й підтримка

Тема 3.1. Вчитель і асистент. Співвикладання; роль асистента дитини

Партнерство вчителя й асистента вчителя, моделі співвикладання; роль асистента дитини й розмежування функцій; консультація за запитом з розбором кейсів.

Тема 3.2. Розумне пристосування, допоміжні засоби, альтернативна комунікація

Розумне пристосування; допоміжні засоби навчання; додаткові й альтернативні способи комунікації; загальношкільний підхід до безбар'єрного, безпечного, інклюзивного середовища; ресурсна кімната.

Тема 3.3. Цифрові технології й дистанційне навчання в інклюзії

Використання цифрових технологій і дистанційного навчання під час інклюзивного навчання: Іммерсивне читання, субтитри, озвучення, доступні документи, ШІ для спрощення тексту без персональних даних. Самостійна робота: доопрацювання адаптованого уроку.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Свій внесок в ІПР учня (знеособлено).
2. Три адаптовані завдання до уроку.
3. Урок за універсальним дизайном.
4. План співвикладання з асистентом.
5. Добір допоміжних і цифрових засобів доступності.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Чим адаптація відрізняється від модифікації?
2. Що робить учитель-предметник у команді супроводу?
3. Як розподілити ролі з асистентом на уроці?
4. Які цифрові засоби доступності Ви використаєте?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення: 08.10.2026).

2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20 (дата звернення: 08.10.2026).

3. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова КМУ від 21.08.2019 № 800. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п (дата звернення: 08.10.2026).

4. Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти : постанова КМУ від 05.11.2025 № 1439. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1439-2025-п (дата звернення: 08.10.2026).

5. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п (дата звернення: 08.10.2026).

6. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93546/ (дата звернення: 08.10.2026).

7. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : постанова КМУ від 15.09.2021 № 957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-п (дата звернення: 10.10.2026).

8. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти : наказ МОН від 12.10.2022 № 904 (дата звернення: 10.10.2026).

Основна література

1. CAST. Universal Design for Learning Guidelines version 3.0. 2024. URL: https://udlguidelines.cast.org (дата звернення: 10.10.2026).

2. МОН України. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу дітей з ООП. URL: https://mon.gov.ua (дата звернення: 10.10.2026).

Додаткова література

1. Освітній омбудсмен: інклюзивне навчання. URL: https://eo.gov.ua (дата звернення: 10.10.2026).